

Srbske narodne pripovedke.

Preložil *Fran Erjavec.*

VIII.

MALA VILA.

ivela sta kralj in kraljica, ki sta imela sina edinca.

Ko je kraljevič dorastel, so proslavili njegovo kumstvo in njemu na čast so pozvali na slavnost največje dostojanstvenike iz vsega kraljestva.

Beli dvori so se zalesketali od zlata, srebra in dragih kamenov, na tisoče luč se je zasvetilo. Ko so zvečer zaplesali na vrtu kolo, so se sprijele deklice, ena lepša od druge in vse so gledale kraljeviča tako milo in ljubeznivo, kakor bi ga hotele pojesti z očmi.

Na noč se gostje razidejo, a kraljevič odide v lipov gaj, zakaj bila je mesečina in svetlo kakor podnevi, in njemu še ni bilo do spanja. Čarobno je bilo pogledati na temne sence debelega drevja; skozi vejevje se je pa prelivala mesečina in padala na zemljo v prečudni pisanosti. Lipe so dehtele kakor kadilo v cerkvi. Kraljevič je počasi šetal po mehki travici.

Ko dospe na odprto ravnico, hipoma zagleda pred seboj sredi mesečine na travi malo vilo, ogrnjeno v krasen plašč iz najmehkejših tkanin, vezen z zlatom. Dolge lase je imela spuščene po plečih, a na glavi se ji je blesketala zlata krona, okrašena z dragim kamenjem. Bila je prav majcena kakor majhna lučca.

Kraljevič začuden obstane in se zagleda vanjo, a ona izpregovori z glaskom, kakor bi zvonili srebrni zvončki: »Lepi moj kraljevič, tudi jaz sem bila povabljena danes na tvoje kumovanje, a nisem smela priti v kolo, ker sem tako majcena, zato se ti klanjam sedaj tu v tej čarobni mesečini, ki pomenja meni sijaj solnca!«

Kraljeviču mala vila jako ugaja. Prav nič se ni prestrašil te nočne prikazni, temveč pristopi in ji poda roko, ona se mu pa iztrga in izgine, a v roki mu je ostala njena rokavička, tako majhna, da jo je nataknil komaj na svoj mezinec. Žalosten se vrne na dvor in nikomur ne črhne niti besedice o vsem dogodku.

Naslednjo noč odide zopet na vrt. Šetal je po beli mesečini in iskal malo vilo, a ne najde je nikjer. Žalosten vzame iz nedrija rokavičko in jo poljubi. Tisti hip se pojavi pred njim mala vila. Kraljevič se tako razveseli, da ne more ziniti niti besedice, le srce mu je tre-

petalo v prsih od miline. Dolgo sta šetala po mesečini in čebljala. Kraljevič se jako začudi, ko hipoma opazi, da mala vila med razgovorom neprestano raste. Ko se poslovita, je bila že dvakrat večja kot prejšnji večer, in ko ji vrne rokavico, je ni mogla več natakniti.

»Vzemi jo in jo čuvaj kot svetinjo!« mu reče mala vila ter izgine.

»Nosil jo bom na srcu!« odgovori kraljevič.

Odslej sta se shajala na vrtu vsako noč. Dokler je sijalo solnce, je bil kraljevič ves potrft. Ves dan je bil žalosten, komaj je čakal, da izide mesec. Mislil je le nanjo ter se izpraševal: Bo li danes prišla? — Ljubil jo je vedno bolj, ona je pa rasla vsako noč ter bila vedno večja in večja.

Ko je minilo devet noči, je bila polna luna in vila je dorasla velika kakor kraljevič. Pričakovala ga je vsa vesela ter mu zašepetala s sladkim glasom: »Dokler bo mesečina, bom prihajala.«

»Oh, ne tako, moja draga! Jaz bi ne mogel živeti brez tebe! Ti moraš biti za vedno moja in jaz te naredim za kraljico!«

»Dragi moj!« mu reče vila, »hočem biti tvoja, a samo pod tem pogojem, če me boš imel vedno rad in samo mene.«

»Vedno, večno!« vzklikne kraljevič. »Brez prestanka bom ljubil samo tebe in nikdar niti ne pogledam nobene druge!«

»Dobro! Ali zapomni si: Tvoja bom samo dotlej, dokler boš držal besedo!«

Čez tri dni priredijo svatbo. Vilini lepoti se je divil ves svet.

Zivela sta srečno sedem let, in tedaj umrje stari kralj. K pogrebu prihiti nebroj podanikov, in pri mrtvaški rakvi so čuvale pokojnika najlepše gospe iz vsega kraljestva. Med njimi je bila tudi lepotica z zlatimi lasmi in črnimi očmi. Ta ni molila k Bogu, ne gledala mrtvega kralja, temveč je lovila z očmi mladega kraljeviča. Tudi on je opazil, kako ga pogleduje mlada gospa, in bilo mu je všeč.

Ko je krenil mrtvaški izprevod na pokopališče, je kraljevič, vodeč za roko svojo ženo, trikrat pogledal tujo lepotico. Hipoma se njegova žena spódtakne na svojem krilu in malo je manjkalo, da ni padla.

»Joj, glej, krilo mi je predolgo,« vzklikne. Kraljevič ni niti opazil, da se je ona zmanjšala.

Ko pokopljejo starega kralja, se vrača tuja lepotica domov vedno tik kraljeviča in ta jo vedno opazuje izpod čela. Tako niti ne opazi, da mu postaja žena vedno manjša in manjša. Ko dospejo domov pod stare lipe — je izginila popolnoma.

Sedaj vzame kraljevič za ženo lepotico z zlatimi lasmi in črnimi očmi, a z njo ni živel srečno niti tri dni. Zahtevala je, da ji kupi poste-

ljo iz samih demantov, želela je sedaj to, sedaj ono, a vse same take stvari, ki jih ni najti na vsem svetu. Ker ji on ne more izpolniti vseh želj, je jokala, se prepirala z njim ter ga grdo žalila. Ko se je končno vsega naveličal, jo je spodil.

Sedaj je šele videl, kaj je storil. Zdihoval in plakal je za malo vilo. Zopet je hodil o mesečini vsako noč pod stare lipe, da prikliče nazaj svojo lepo in dobro malo vilo. Klical jo je in klical, čakal in čakal, dokler ni postal čakajoč starec, a ona se ni vrnila nikdar več.

A. B.:

Papež Benedikt XV.

z Rima je dne 22. januarja t. l. dospela vest, da je tamkaj istega dne ob 6. zjutraj po kratki bolezni umrl papež Benedikt XV., poglavar vesoljne katoliške cerkve.

Papež Benedikt XV. se je rodil dne 25. julija 1854. kot sin plemiške rodovine markizov Della Chiesa v Pegli, obmorskem mestecu na zahodni strani Genove. V duhovnika je bil posvečen 21. decembra 1878., nakar je nadaljeval svoje študije na akademiji v Rimu, kjer je postal tudi doktor kanonskega prava. Dne 28. maja 1883. je postal papežev tajni komornik in bil poslan kot tajnik papeške nunciature v Madrid, kjer je ostal do leta 1887. Tega leta ga je poklical državni tajnik Leona XIII., kardinal Rampolla, v Vatikan in ga imenoval za tajnika svoje pisarne, kasneje pa za ravnatelja. V tem svojem poslu je imel mnogo opravka tako s papežem, kakor tudi z raznimi zastopniki tujih držav pri papeški stolici. Naslednik Rampolle, kardinal Merry del Val, ga je obdržal v tem svojstvu do leta 1907., ko je imenoval papež Pij X. ravnatelja Giacoma Della Chieso za nadškofa v Bologni. Na tem mestu je ostal sedem let, in meseca maja 1914. je postal kardinal, star 60 let. Papež Pij X. je umrl 20. avgusta 1914, in pri sledečem konklavu je bil izvoljen za poglavarja katoliške cerkve bolonjski nadškof Giacomo (Jakob) Della Chieso, ki si je izbral ime Benedikt XV., spominjajoč se slavnega svojega prednika, Bolonjca Benedikta XIV.

Benedikt XV. je bil 264. papež in je vodil sedem let in štiri mesece katoliško cerkev kot njen vrhovni poglavar. Umrl je v 68. letu svoje dobe.

Papež Benedikt XV. je načeloval katoliški cerkvi modro in previdno v najhujši dobi, kar jih pozna zgodovina — med strašno svetovno vojno. Po njegovem prizadevanju je na tisoče bolnih in za boj